

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJELTE

Arnljotskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Dokumenttitel:	Plan mot diskriminering och kränkande behandling
Dokumentansvarig:	Lars-Ivar Hansson rektor Arnljotskolan
Dokumenttyp:	Plan
Berörd verksamhet:	Arnljotskolan
Skapad:	2023-11-10
Senast reviderad:	2023-06-29
Antal sidor:	24
Författare:	Lars-Ivar Hansson

Innehåll

1. Mål med Arnljotskolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling.....	5
1.1. Skolans värdegrund enligt skollagen (2010:800) 1 kap 5 §.....	5
1.2. Verksamhetsformer som omfattas av planen	5
1.3. Ansvariga för planen.....	5
1.4. Elevernas delaktighet och förankring av planen.....	6
1.5. Personalens delaktighet och förankring av planen.....	6
1.6. Vårdnadshavarnas delaktighet och förankring av planen	6
2. Utvärdering av årets plan 2022-2023.....	6
3. Resultat av läsårets insatser 2022-2023	7
3.1. Målområden i läroplanen - Värden	7
3.2. Aktivt och tydligt ledarskap	7
3.3. Rastvärdar.....	7
3.4. Avdelningsscheman för identifierade otrygga situationer	7
3.5. Statistik Kränkande behandling läsåret 2022-2023	8
4. Kartläggningsmetoder	8
4.1. Elevintervjuer.....	8
4.2. Sociogram	9
4.3. Trygghetsvandringar	9
4.4. Klassråd och Elevråd	9
4.5. Enkät om trygghet och studiero	9
4.6. Skolhälsovårdens hälsoenkät.....	9
5. Förebyggande åtgärder läsåret 2023-2024 för att förhindra diskriminering, kränkande behandling och trakasserier	10
5.1. Värdegrundsarbete i alla klasser	10
6. Främjande insatser läsåret 2023-2024.....	10
6.1. Gemensamt förhållningssätt för att främja trygghet och studiero	11
6.2. PAX.....	14
6.3. Ordningsregler	14
6.4. Fasta placeringar.....	14
6.5. Avdelningsdagar	14
6.6. Trygghetsdagar	14
6.7. Värdegrundslektioner	14
6.8. Gemensamma traditioner	14
6.9. Rutiner vid kränkande behandling.....	15
6.10. Elevråd och klassråd	15
6.11. Scheman	15

6.12. Tydliga lektionsmål	15
6.13. Rastverksamhet	15
7. Åtgärder för att förebygga diskriminering	15
7.1. Kön	15
7.2. Könsoverskridande identitet eller uttryck	16
7.3. Religion eller annan trosuppfattning	16
7.4. Funktionsnedsättning	16
7.5. Sexuell läggning	16
7.6. Etnisk tillhörighet	16
7.7. Ålder	17
8. Rutiner vid misstänkt kränkande behandling/trakasserier	17
8.1. Kännedom om kränkande behandling/trakasserier	17
8.2. Rapportera i DF respons	17
8.3. Utredare utses	17
8.4. Utredning genomförs	17
8.5. Ta beslut om ärendet är kränkande behandling	17
8.6. Vidta åtgärder	18
8.7. Följ upp ärendet	18
8.8. Ytterligare insatser	18
9. Arbetsgång för samtal vid kränkande behandling/trakasserier	18
9.1. Samtal med utsatt elev/elever	18
9.2. Samtal med elev/elever som har utfört kränkande behandling	18
9.3. Alla samtal ska ske enskilt	19
9.4. Uppföljning	19
10. Rutiner för att utreda och åtgärda när en elev kränks/trakasseras eller diskrimineras av personal	19
10.1. Rutiner för uppföljning:	20
10.2. Rutiner för dokumentation	20
10.3. Ansvarsförhållande	20
11. Bilaga 1 Begrepp	21
11.1. Förhållningssätt	21
11.2. Diskriminering	21
11.3. Direkt diskriminering	21
11.4. Indirekt diskriminering	21
11.5. Trakasserier	21
11.6. Sexuella trakasserier	22
11.7. Bristande tillgänglighet	22
11.8. Instruktioner att diskriminera	22
11.9. Kränkande behandling	22

11.10. Repressalier	22
12. Bilaga 2 Diskrimineringsgrunder	23
12.1. Kön	23
12.2. Könsoverskridande identitet eller uttryck	23
12.3. Etnisk tillhörighet	23
12.4. Religion eller annan trosuppfattning	23
12.5. Funktionsnedsättning	23
12.6. Sexuell läggning	24
12.7. Ålder	24
12.8. Bilaga 3.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
12.9. Processkarta kränkande behandling av barn och elever BOUF, Östersund	24

1. Mål med Arnljotskolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling

Arnljotskolan ska vara en trygg lärmiljö för alla elever. Det ska inte finnas någon kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering. En trygg skola kännetecknas av:

- Respekt för varandras olikheter
- Ömsesidig respekt mellan elever och lärare
- Ett aktivt/målinriktat arbete med området kränkande behandling
- Vuxna på skolan som reagerar om de får reda på att en elev blivit kränkt
- Det finns få eller inga elever som är rädda för andra elever eller för personal på skolan.

1.1. Skolans värdegrund enligt skollagen (2010:800) 1 kap 5 §

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som:

- Människolivets okränkbarhet.
- Individens frihet och integritet.
- Alla människors lika värde.
- Jämställdhet samt solidaritet mellan människor.
- Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskilda rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

1.2. Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleklass, grundskola årskurs 1–3 samt fritidshem.

1.3. Ansvariga för planen

Rektor har det yttersta ansvaret för planen. Till rektors förfogande står specialpedagog samt ansvarig personal i Likabehandlingsgruppen och ansvarig personal och elever i Trygghetsgruppen.

Planen gäller från: 2023 08 30

Planen gäller till: 2024-08-30

Årets plan ska utvärderas senast 2024-06-20

1.4. Elevernas delaktighet och förankring av planen

Arnljotskolan har regelbundna klassråd, elevråd och trygghetsmöten. Trygghetsgruppens elevrepresentanter ska vara delaktiga vid utvärderingen av Planen mot diskriminering och kränkande behandling i slutet av läsåret. Samtliga elever på skolan görs delaktiga i planen genom att klassvis gå igenom planen vid höstterminens början samt att de klassvis ska vara med och utvärdera insatserna i slutet av läsåret.

1.5. Personalens delaktighet och förankring av planen

Personalen involveras i planen genom att alla pedagoger granskar, diskuterar, utvärderar och planerar för kommande läsårets insatser. Skolan har en Likabehandlingsgrupp som består av en lärare, en fritidspedagog, specialpedagog, speciallärare, kurator och rektor som ansvarar för att leda och samordna arbetet att förebygga kränkande behandling och diskriminering.

På skolan finns en Trygghetsgrupp med elever, lärare, fritidspedagog och kurator. Trygghetsgruppens syfte är att tillsammans med eleverna öka tryggheten på skolan genom samarbetsövningar och fadder dagar.

1.6. Vårdnadshavarnas delaktighet och förankring av planen

Vårdnadshavare informeras om innehållet i Planen mot diskriminering och kränkande behandling vid läsårets första föräldramöte. Därefter finns planen att läsa på Arnljotskolans hemsida, Östersunds kommun.

2. Utvärdering av årets plan 2023–2024

Årets plan ska utvärderas i slutet av vårterminen 2024. Utvärdering sker med Likabehandlingsgruppen och skolans elever och pedagoger. Underlaget till utvärderingen hämtas bland annat från trygghetsenkäter, sociogram, statistik om kränkande behandling samt skolhälsovårdens hälsosamtal. Utvärderingen ska innehålla resultat och analys av främjande och förebyggande insatser. Ansvarig för att planen utvärderas är rektor Lars-Ivar Hansson.

3. Resultat av läsårets insatser 2022–2023

Under läsåret har vi arbetat med följande insatser:

3.1. Målområden i läroplanen - Värden

Planering, undervisning och uppföljning utgår från målen i läroplanen:

- Normer och värden
- Elevers ansvar och inflytande
- Skolan och omvärlden
- Betyg och bedömning

Alla pedagoger i förskoleklass, grundskola och fritidshemmet har följt upp sin undervisning inom normer och värden i det systematiska kvalitetsarbetet. Vid utvärdering och analysarbetet våren 2023 framkom en enig önskan att fortsätta förbättra arbetet med målen mot normer och värden i varje klass utifrån klassens behov.

3.2. Aktivt och tydligt ledarskap

- Tydliga lärandemål
- PAX-mål

Pedagogerna i förskoleklass, grundskola och fritidshem använder PAX i undervisningen och matsalen. Alla pedagoger har förbättrat arbetet med att ha tydliga lärandemål arbetet i undervisning och rast ofta med bildstöd.

3.3. Rastvärdar

- Håller sina positioner
- Först ut
- Sist in
- Multiplanen har varierade aktiviteter med tydliga regler

Rastvärdgruppen har arbetat aktivt med rastvärdssystemet och gjort flera förbättringar, tex instruktioner hur aktiviteter ska vara med bildstöd.

3.4. Avdelningsscheman för identifierade otrygga situationer

Avdelningsscheman med närvarande pedagoger på plats görs för situationer där kränkningar och konflikter har skett till exempel i övergångar, kapprum, in och utgång från raster och matsalen.

Avdelningarna har haft logistikscheman vid identifierade sårbara situationer för att hjälpa elever som behöver stöd i sociala situationer.

3.5. Statistik Kränkande behandling läsåret 2022–2023

- Hötterminen: 2
- Vårterminen: 8

Våra analyser visar att de allra flesta eleverna trivs på skolan och är trygga. Vi har god studiero på skolan. Vi har bäst resultat gällande studiero i hela kommunen. Det som behöver förbättras är att vi har några elever

Kränkande behandling

- Det har förekommit 10 kränkande behandlingar under läsåret. Två på hösten och 8 på våren. Det är flest kränkande behandlingar i förskoleklass och årskurs 1. Det är mest pojkar som blir utsatta för kränkande behandling och även pojkar som utför kränkande behandling. Det är vanligast att kränkningar sker på lunchrasten och förmiddagsrasten. 9 kränkningar har fysiska inslag och 7 verbala och 2 hot om våld.

Rädda elever

- Vi har några elever som är rädda för andra elever. Elever som är rädda går framförallt i årskurs 1 och i förskoleklass. Det är mer pojkar än flickor som är rädda för andra elever. I årskurs tre finns inga rädda elever.

Studiero

- Studieron är god i både förskoleklass, grundskola och fritidshemmet. Det finns några elever som upplever att de inte kan arbeta utan att bli störda både i förskoleklass grundskola och fritidshemmet.

4. Kartläggningmetoder

Under läsåret 2023–2024 kommer skolan att använda följande metoder för att kartlägga och avvärja risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:

4.1. Elevintervjuer

Alla klasslärare genomför elevintervjuer om trygghet och studiero inför och under utvecklingssamtalen.

4.2. Sociogram

Fritidspedagogerna gör Sociogram en gång per termin. Återkopplas via avdelningsmötet.

4.3. Trygghetsvandringar

Trygghetsgruppen genomför trygghetsvandringar för att ta reda på vart det finns otrygga platser inomhus och utomhus på skolan. Åtgärder genomförs för att trygga otrygga platser.

4.4. Klassråd och Elevråd

På Klassråd och Elevråd samtalar vi om trygghet och studiero.

4.5. Enkät om trygghet och studiero

Kommungemensamma elevenkäter genomförs en gång per läsår för att kartlägga trygghet och studiero. Alla klasslärare genomför elevintervjuer om trygghet och studiero utifrån resultaten i enkäten.

4.6. Skolhälsovårdens hälsoenkät

Utförs av skolsköterska. Återkopplas till EHT på gruppnivå.

5. Förebyggande åtgärder läsåret 2023–2024 för att förhindra diskriminering, kränkande behandling och trakasserier

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja risker för diskriminering, kränkande behandling och trakasserier som finns i vår verksamhet och som framkommit i de kartläggningar och utvärderingar som vi har gjort.

Läsåret 2023-2024 kommer vi att arbeta med följande förebyggande insats för att ytterligare förbättra vårt arbete mot diskriminering, kränkande behandling och trakasserier:

5.1. Värdegrundsarbete i alla klasser

Med hjälp av förbättringsarbetet att skapa effektiva team som bygger på samverkan skola och fritids kommer vi att förbättra värdegrundsarbetet i förskoleklass, grundskola och fritidshemmet.

Alla klassteam har en plan som utgår från klassens behov hur eleverna ska få träna på att:

- Respektera andra människors egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet
- Tar avstånd från att människor utsätts för våld, förtryck, diskriminering och kränkande behandling
- Medverkar till att hjälpa andra människor

6. Främjande insatser läsåret 2023–2024

Det främjande arbetet pågår alltid och utan att något särskilt har hänt. Det bedrivs långsiktigt, gäller alla, sker kontinuerligt på och utanför lektionstid och är en målinriktad värdegrund för att motverka att diskriminering och kränkande behandling sker. De främjande insatserna utgår från skolans styrdokument., kapitel 1 och 2 i Läroplanen.

6.1. Gemensamt förhållningsätt för att främja trygghet och studiero

Trygghet och studiero

Närvarande och aktiva

Vi skapar trygghet och studiero genom att vara närvarande, fokuserade och aktiva i elevernas lärande på lektioner, raster och fritidshemstid.

Ingriper och visar goda exempel

Vi ingriper direkt när elever inte följer ordningsreglerna eller förstör studieron. Vi tillrättavisar och visar på goda exempel.

Förstärker och uppmuntrar

Vi förstärker, uppmuntrar och ger positiv feedback till eleverna i lärandet och i sociala situationer.

Tillsyn

Vi ansvar för tillsyn i klassrum, grupprum, fritidsrum eller andra utrymmen där eleverna är.

Pedagogiskt ledarskap

Tydliga ledare

Alla pedagoger är tydliga ledare i klassrummet, korridorer, matsal, på raster och fritidshemmet och visar eleverna goda exempel hur eleverna ska göra i lärandet och sociala situationer.

Tillåtande klimat

Vi lär eleverna att det är tillåtet att misslyckas i lärandet och sociala situationer för att därefter prova igen.

Alla pedagoger är ledare

Vi lär eleverna att alla pedagoger är ledare genom att vi pedagoger turas om att hålla ledarskapet där det är tydligt att alla pedagogerna ansvarar för att sätta gränser, ramar och struktur hur det ska vara i klassrummet och på fritidshemmet för att skapa trygghet och studiero.

Lågaffektivt bemötande

Vi har ett lågaffektivt bemötande när vi lär eleverna hur de ska hantera konflikter. Vi är lugna och hjälper elever som hamnat i svåra situationer genom att tydligt ingripa och ta elever i konflikt ifrån varandra för att sedan lågaffektivt reda ut vad som har hänt och hur vi kan lösa situationen för allas bästa.

Bemötande för elevens bästa

Gemensamt ansvar

På Arnljotskolan har vi ett gemensamt ansvar över alla elever och utgår alltid från elevens bästa.

Goda relationer

Vi skapar goda relationer mellan elever, pedagoger och vårdnadshavare genom att lyssna på allas tankar och åsikter. Alla är viktiga.

Hälsar alltid

Vi hälsar alltid på alla elever och vuxna.

Samtalar enskilt vid behov

Vi samtalar inte om elever och deras behov inför eleverna.

Talar med berörda vårdnadshavare

Vi talar bara med berörda vårdnadshavare om deras barn.

Inkludering

Vi bemöter eleverna utifrån varje elevs behov och individanpassar lärandet utifrån elevens bästa. Inkludering är att utgå ifrån elevens behov. Varje elev är unik och kan behöva olika lösningar.

6.2. PAX

Vi använder metoden PAX i alla klassrum och matsal för ökad trygghet och studiero.

6.3. Ordningsregler

Vi har gemensamma inomhusregler, matsalsregler, uteregler och IT-regler.

6.4. Fasta placeringar

Eleverna har fasta placeringar i klassrum och matsal.

6.5. Avdelningsdagar

Vi har samarbetsdagar på varje avdelning som syftar till att skapa trygghet och studiero för alla elever på avdelningen.

6.6. Trygghetsdagar

Trygghetsgruppen planerar aktiviteter med samarbetsövningar som genomförs under hela läsåret i syfte att skapa trygghet och trivsel.

6.7. Värdegrundslektioner

Varje klass har schemalagda värdegrundslektioner med fritidspedagoger i samarbete med klasslärare, där de använder materialet ”Bråka smartare” som hjälper elever att förebygga och hantera konflikter.

6.8. Gemensamma traditioner

Vi har Gemensamma traditioner, tex skridskoåkning på arenan, Luciafirande, Lilla Vasaloppet, innebandyturnering.

6.9. Rutiner vid kränkande behandling

Vi har tydliga rutiner hur kränkande behandling ska hanteras.

6.10. Elevråd och klassråd

Vi har Elevråd och klassråd. Elevrådet är en plats för elevernas röst och alla elever på skolan ska känna sig välkomna. Genom ett bra elevrådsarbete finns möjlighet att påverka och göra skillnad på den egna skolan.

Elevrådets uppgift är att:

- Samla och stärka elever på skolan.
- Värna om elevers rättigheter.
- Representera och föra fram elevers röst.

6.11. Scheman

Vi har tydliga scheman i klassrum över skoldag och fritidshemsverksamheten för att skapa trygghet och förförståelse hur dagen ska vara.

6.12. Tydliga lektionsmål

Lektionerna har tydliga lektionsmål som beskriver vad eleverna ska lära sig.

6.13. Rastverksamhet

Vi har planerade och organiserade rastaktiviteter med rastvärdar varje dag.

På rasterna ska eleverna känna trygghet, gemenskap och delaktighet. Pedagogerna som är ute erbjuder roliga, utmanande och lärorika aktiviteter.

Rasten ska vara till för alla oavsett om eleverna vill ta det lugnt eller vara aktiv.

Rasten ska vara en plats av glädje och återhämtning.

7. Åtgärder för att förebygga diskriminering

Definition av diskrimineringsgrunderna samt olika begrepp finns i bilaga 1.

7.1. Kön

- För att fördela talutrymmet jämnt använder vi namnstickor.

- Vi vidgar normer så att alla barn kan utveckla förmågor och intressen utan att begränsas av könsnormer.
- Vi anordnar bandy- och fotbollsturneringar med mixade klasslag.

7.2. Könsöverskridande identitet eller uttryck

- Vi tar till vara på tillfällena till samtal med eleverna om ämnen som är aktuella för dem som handlar om könsöverskridande identitet eller uttryck.
- Vi ser på filmer och läser texter där olika uttryck eller könsöverskridande identitet finns med.

7.3. Religion eller annan trosuppfattning

- Vi lär eleverna om religionsfrihet och att alla har rätt att tro på vad de vill.
- Vi lär eleverna om likheter och skillnader i olika religioner och trosuppfattningar.
- Vi ser alla elever som egna individer där olika är bra och att vi lär av varandra.

7.4. Funktionsnedsättning

- Vi samtalar med eleverna om att alla är olika för att skapa förståelse att olika elever kan behöva olika former av stöd.
- Vi har tydliga och strukturerade upplägg på våra lektioner och aktiviteter.
- Vi använder kompensatoriska hjälpmedel såsom bildstöd, sittkuddar, taktila plockmaterial mm.

7.5. Sexuell läggning

- Vi ser på filmer, läser texter och samtalar om kärlek där olika familjekonstellationer finns med.

7.6. Etnisk tillhörighet

- Vi lär oss om omvärlden och uppmärksammar traditioner och högtidsdagar i olika delar av världen.
- Vi lyfter fram en mångfald av personer i det material vi använder.
- Vi uppmuntrar eleverna att själva berätta om deras erfarenheter och bakgrund.
- Vi uppmärksammar och arbetar med FN dagen i faddergrupper.

7.7. Ålder

- Vi planerar vår verksamhet så att alla elever kan delta.
- Alla klasser på skolan har en elevrådsrepresentant.

8. Rutiner vid misstänkt kränkande behandling/trakasserier

8.1. Kännedom om kränkande behandling/trakasserier

Om skolan får kännedom om att en elev har blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier i samband med verksamheten ska detta omgående rapporteras det till rektor via DF respons.

8.2. Rapportera i DF respons

Misstänkt kränkande behandling ska rapporteras i DF respons av den personal som varit med /fått vetskap om eventuell kränkande behandling/trakasserier.

Anmälan ska ske skyndsamt samma dag eller senast dagen efter.

Anmälningsskyldigheten har alla som arbetar på skolan.

8.3. Utredare utses

När ärendet har rapporterats i DF respons utser rektor en utredare. Här på skolan är det specialpedagog Camilla Hallerström och specialläraren Marita Edfalk Wedin som är utredare.

8.4. Utredning genomförs

Utredarna stödjer pedagogerna i utredningsfasen genom att via samtal ta reda på mer om vad som har hänt. För information om hur samtalen går till se rubriken ”Arbetsgång samtal vid kränkande behandling”.

8.5. Ta beslut om ärendet är kränkande behandling

Om utredningen visar att det rör sig om kränkande behandling enligt skollagen ska det fastslås.

8.6. Vidta åtgärder

Om utredningen visar att kränkande behandling har skett ska åtgärder vidtas för att förhindra att kränkande behandling fortsätter.

8.7. Följ upp ärendet

Om det är kränkande behandling ska ärendet följas upp efter en vecka för att säkerställa att kränkande behandling har upphört samt att åtgärderna för att förhindra kränkande behandling har gett effekt.

8.8. Ytterligare insatser

Vid allvarigare kränkningar kan rektor kontakta socialtjänst eller göra en polisanmälan. Som sista åtgärd om kränkningarna ej upphört kan den/de som utfört handlingen få byta klass eller skola.

9. Arbetsgång för samtal vid kränkande behandling/trakasserier

9.1. Samtal med utsatt elev/elever

När det finns misstanke om kränkande behandling ska ansvarig pedagog snarast prata med utsatt elev/elever och lyssna av vad som har hänt, när det har hänt, hur det gick till, vilken, eller vilka som var inblandade, hur det kändes för den utsatte. Kontakt tas med vårdnadshavare till utsatt elev/elever. Vid misstanke om kränkande behandling ska det i detta läge rapporteras i DF respons.

9.2. Samtal med elev/elever som har utfört kränkande behandling

När ärendet har rapporterats i DF respons och utredare har utsetts påbörjas utredning.

Samtal hålls snarast med berörda elev/elever som utfört kränkande behandling. Samtalen ska vara klara, konkreta och lösningsinriktade. Vid samtalen tydliggör vi att den kränkande behandlingen måste upphöra. Ingenting annat accepteras. Det är av största vikt att den som blir kränkt blir

lyssnad på och att den som kränker slutar med sitt beteende. Så långt det är möjligt närvarar två personal vid samtalet, en som leder samtalet och en som antecknar.

Samtalet dokumenteras i DF-respons. Vårdnadshavare kontaktas snarast möjligt efter genomfört samtal. Den som är utredare ansvarar för att dokumentera i DF respons.

9.3. Alla samtal ska ske enskilt

Alla samtal med elever ska ske enskilt, aldrig i klassen eller i grupp. Eleverna ska inte bli förvarnade. De ska inte veta om i förväg vad samtalen ska handla om. Se till att träffa alla inblandade i följd, utan att de kan träffas mellan samtalen.

9.4. Uppföljning

Datum för uppföljning bestäms. Återkommande uppföljningar i ärendet sker över tid till dess att den utsatte upplever att situationen har blivit bra.

Kartläggningen dokumenteras av utredaren i ärendet i DF respons.

Elevhälsoteamet kan utifrån sin kompetens ge råd, stöd och vägledning.

Vid allvarigare och grövre kränkningar gör berörd personal med stöd av specialpedagog individuella handlingsplaner för den/de som utövat kränkningen och för den/de som utsatts.

10. Rutiner för att utreda och åtgärda när en elev kränks/trakasseras eller diskrimineras av personal

Om en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av vuxen följs nedanstående plan:

- Mottagaren anmäler händelsen skriftligt till rektor.
- Rektor ansvarar för att utredning genomförs och dokumenteras.
- Rektor genomför samtal med den personal som eleven känner sig utsatt av. Vårdnadshavare informeras. Ansvarig för detta är rektor.
- Rektor informerar verksamhetschef på förvaltningen.
- Rektor handlägger ärendet och vidtar lämpliga åtgärder.
- Ärendet följs upp av rektor som genomför samtal med berörda parter.

- Samtalen dokumenteras.
- I fall av allvarliga kränkningar/trakasserier avgör rektor, eventuellt tillsammans med sin chef, om ärendet kräver disciplinära åtgärder eller ska anmälas till annan myndighet.

Rektor informerar den anställde om rätten till fackligt stöd.

10.1. Rutiner för uppföljning:

1. Uppföljning sker efter några arbetsdagar, upp till en arbetsvecka. Bestäm när vid första samtalet. Man har först samtal med den som blivit utsatt för att se om det blivit någon förändring. Samtalet dokumenteras.
2. Rektor har enskilt samtal med arbetstagaren för att se hur överenskommelser har fungerat. Därefter kontaktas elevens vårdnadshavare för att delges information om hur det gått. Samtalen dokumenteras.
3. Om kränkningarna eller trakasserier inte upphört kallas arbetstagaren till samtal hos rektor för att förtydliga allvaret i att trakasserier/kränkningar inte upphört. Det kan då bli disciplinära åtgärder för arbetstagaren.

10.2. Rutiner för dokumentation

Ansvarig för att dokumentera är den utsedda representanten ur likabehandlingsgruppen. All dokumentation ska fortlöpande överlämnas till rektor och förvaras på expeditionen. Följande ska dokumenteras:

- Kartläggning
- Samtal med utsatt elev
- Samtal med arbetstagare
- Uppföljningssamtal
- Möte med rektor
- Handlingsplan

10.3. Ansvarsförhållande

Utsedd representant ur likabehandlingsgruppen är ansvarig för att rutinerna följs. Likabehandlingsgruppen finns med som rådgivande och stödjande i alla faser av arbetet utifrån personalens önskemål. Rektor är ytterst ansvarig och ser till att händelser anmäls till huvudmannen.

11. Bilaga 1 Begrepp

11.1. Förhållningsätt

Med hjälp av ett normkritiskt förhållningsätt kan vi få syn på och ifrågasätta begränsande strukturer och normer istället för att få individen att passa in i en mall utifrån vad som ses som normalt.

11.2. Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättningen, sexuell läggning eller ålder. Diskrimineringslagen förbjuder sex former av diskriminering: Direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera.

11.3. Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

11.4. Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller på ett förfaringsätt som verkar neutralt men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

11.5. Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av egenskaper. Det kan också handla om att någon

blir kallad för nedsättande uttryck. Det gemensamma för trakasserier är att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

11.6. Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

11.7. Bristande tillgänglighet

Med bristande tillgänglighet menas att en person med funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga åtgärder för tillgänglighet för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

11.8. Instruktioner att diskriminera

Instruktioner att diskriminera innebär en order eller instruktion att diskriminera någon genom direkt eller indirekt diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier och som lämnas till någon som står i lydnads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag.

11.9. Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel kan vara t ex slag, öknamn, utfrysning, kränkande bilder eller meddelande på sociala medier.

11.10. Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

12. Bilaga 2 Diskrimineringsgrunder

12.1. Kön

Kvinnor, män och transsexuella kan bli diskriminerade på grund av kön.

12.2. Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan såväl vara homo- bi, hetero- som asexuella. Gemensamt för transpersoner är att ens könsidentitet och/eller könsuttryck inte stämmer överens med det juridiska kön man blev tilldelad när man föddes och som bestämdes utifrån hur ens kropp såg ut och tolkades då.

12.3. Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Människor kan ha en eller flera etniska tillhörigheter.

12.4. Religion eller annan trosuppfattning

Det är förbjudet att diskriminera på grund av religion eller tro. Kristendom och islam är exempel på religioner. En annan trosuppfattning är ateism. Den som är ateist tror inte på någon gud alls.

12.5. Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning- och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

12.6. Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning

12.7. Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder.

12.8. Processkarta kränkande behandling av barn och elever BOUF, Östersund, se "Insidan"